

“Iată stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide, voi intra la el, și voi cina cu el și el cu Mine” (Apocalipsa 3, 20)

Numărul 179 (2017), Duminica a 19-a după Rusalii
(Predica de pe munte—Iubirea vrăjmașilor)

Evanghelia: Luca 6, 31-36*

Zisa-a Domnul: “Precum voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea faceți-le și voi lor. Și dacă-i iubiți pe cei ce vă iubesc, ce mulțumire aveți? Că și păcătoșii-i iubesc pe cei care-l iubesc pe ei. Și dacă le faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire aveți? Că și păcătoșii tot așa fac. Și dacă dați cu'mprumut celor de la care nădăjduiți să luați înapoi, ce mulțumire aveți? Că și păcătoșii le dau cu'mprumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai. Ci iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu'mprumut nimic nădăjduind și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui-Preaînalt; că El este bun cu cei nemulțumitori și răi.

Fiți milostivi, așa cum și Tatăl vostru este milostiv.”

Iubirea de vrăjmași— criteriul cel mai sigur la prezenței Duhului Sfânt

Arhimandrit Zaharia Zaharou

“Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea; și dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei... Ci iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt, că El este bun cu cei nemulțumitori și răi. Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv”. **Aceste cuvinte ale lui Hristos ne pun înainte două căi, două chipuri de viață: pe de o parte calea “firească” – a face bine celor ce ne fac bine și a iubi pe cei ce ne iubesc pe noi; pe de altă parte calea Evangheliei, mult mai înaltă, prin care Domnul ne cheamă la o viață mai adâncă, mai presus de fire, chipul vieții celei desăvârșite a lui Dumnezeu: “Iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb. Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv.” Această poruncă ridică duhul omului la mari înălțimi, pentru că prin ea ne facem fii ai Tatălui Ceresc și dobândim asemănarea cu Dumnezeu.**

*)Texte preluate din ediția jubiliară a Sfântului Sinod, 2000, citată pe scurt: Biblia Bartolomeu

Poruncile Domnului nu poartă un caracter negativ. Hristos nu spune: “Nu faceți altora ceea ce nu voiți să vă facă ei vouă”, ci “faceți cele pe care voi înșivă le socotiți de mare preț, care vă mulțumesc și vă odihnesc sufletul și pe care ați dori să le primiți, la rândul vostru, de la ceilalți.” Ca să ne aducă cu adevărat folos, **nevoința creștină trebuie să aibă un caracter pozitiv**, căci ea nu se reduce la respectarea unui cod de legi și de canoane de felul “nu face lucrul acesta sau acela”, ci este calea ce duce la desăvârșire: “Fă aceasta și fii desăvârșit!” Creștinul nu se nevoiește numai să se lepede de patimile omului celui vechi, ci și să se îmbrace cu omul cel nou, cu Noul Adam, adică cu Hristos Însuși. Din acest punct de vedere creștinismul se ridică deasupra religiilor orientale precum budismul sau hinduismul, pentru că acestea iau în considerare numai prima parte, “lepădarea” de omul cel vechi, care singură nu ne poate aduce mântuirea. **Poate că niciodată n-am făcut vreun rău semenilor noștri, totuși aceasta nu înseamnă că am ajuns deja la desăvârșire, căci criteriul nostru nu este unul de “bună purtare” la nivel uman, ci cuvântul lui Dumnezeu, Care a spus: “V-am dat vouă pildă”. Adevărata nevoie este, așadar, pozitivă, ea este calea Domnului care ne înalță la viața lui Dumnezeu Însuși.** Iar când Hristos ne poruncește: “Iubiți pe vrăjmașii voștri. Fiți milostivi precum și Tatăl vostru este milostiv”, El ne cere de fapt: “Fiți desăvârșiți. Fiți ca Dumnezeu!” Chemarea noastră este să devenim “mici dumnezei”, căci, după cuvântul Psalmistului, “Dumnezeu este preamărit în adunare de dumnezei”. **Poruncile lui Dumnezeu sunt de nepătruns pentru mintea omenească și covârșesc puterile noastre de a le împlini, smerindu-ne chiar din clipa în care încercăm să ne apropiem de ele. Lucrarea lor este una cu totul aparte: ele zdrobesc orgoliul întunecatei noastre minți și inimi și pregătesc calea harului, ca să vină și să se sălășluiască întru noi.** Poruncile dumnezeiești scot la iveală nedesăvârșirea noastră, neputința și sărăcia noastră duhovnicească, și ne silesc să strigăm din adâncul inimii la Dumnezeu, rugându-L să vină și să împlinească El însuși în noi aceste porunci. Altă cale în afară de aceasta nu există, după cuvântul Domnului: “Fără Mine nu puteți face nimic.” Știm că cea mai mare poruncă a lui Dumnezeu este porunca iubirii – iubirea de Dumnezeu și iubirea de aproapele. În acestea două se cuprind toată Legea și Prorocii, tot cerul și pământul. Iar **încununarea poruncii iubirii de aproapele este dragostea și rugăciunea pentru vrăjmași. Cel ce-și iubește vrăjmașii îl iubește pe fratele său și pe Dumnezeu în chip desăvârșit, iar înlăuntrul lui sălășluiește Duhul lui Dumnezeu-Mântuitorul, Care și-a întins mâinile pe cruce și i-a îmbrățișat pe toți deopotrivă, pe prieteni și pe vrăjmași, pe cei de aproape și pe cei de departe, pe cei ce-L cunosc și pe cei ce nu-L cunosc pe El.** Așadar, dacă îi iubim pe vrăjmașii noștri și facem bine celor ce ne urăsc pe noi, atunci împlinim cele două mari porunci în toată desăvârșirea lor și îl cunoaștem pe Dumnezeu precum este.

Potrivit învățăturii Părintelui Sofronie, porunca iubirii de vrăjmași alungă orice urmă

de mândrie din noi. Pentru a o împlini trebuie să ne smerim până la capăt, ca să facem loc Duhului Sfânt înlăuntrul nostru. **Sfântul Siluan spune că iubirea de vrăjmași este criteriul cel mai sigur al prezenței Sfântului Duh în noi, căci în omul iubitor de vrăjmași sălășluiește îmbelșugat Duhul Sfânt.** Iar prezența Duhului lui Dumnezeu în noi înseamnă în același timp și prezența adevărului în noi, fiindcă Duhul Sfânt, Împăratul Ceresc, Mângâietorul, este și Duhul Adevărului Care ne călăuzește la tot adevărul. **Iubirea de vrăjmași este, așadar, calea cea mai bună către adevărata cunoaștere de Dumnezeu, întrucat Duhul ne conduce la “cunoașterea Fiului lui Dumnezeu” și “la măsura vârstei deplinătății lui Hristos”.**

Poruncile dumnezeiești sunt menite să ne slobozească din robia păcatului și a morții, iar cei ce prin harul lui Dumnezeu au dobândit iubirea de vrăjmași au biruit deja moartea. **De aceea spune Sfântul Siluan că mântuirea omului care nu-și iubește vrăjmașii este îndoielnică, întrucât Sfântul Duh nu locuiește în chip văzut înlăuntrul său. Mântuirea nu se dobândește numai din credință, cum afirmă unii, nici numai din fapte bune, cum socotesc alții, ci izvorăște din petrecerea Duhului Sfânt deopotrivă în sufletul și în trupul nostru. Pentru creștinii ortodocși mântuirea este o experiență ontologică, iar nu o convingere abstractă.** Dumnezeu caută inima omului ca să Se sălășluiască într-însa, dar inima va fi cu desăvârșire slobodă să devină lăcașul Domnului numai atunci când mintea este răstignită prin poruncile dumnezeiești, îndeosebi prin porunca iubirii de vrăjmași. Numai atunci, după cuvântul Apostolului, “Duhul slavei și al lui Dumnezeu Se odihnește peste noi”. **Cel ce nu se străduiește să-i poarte pe toți semenii lui în inimă nu este vrednic de Dumnezeu. Oare Domnul își va recunoaște chipul Său în noi în Ziua Judecății dacă în dragostea noastră nu-i vom cuprinde pe toți oamenii în mod egal și fără excepție?** El ne va număra printre oile turmei Sale celei alese și ne va face casnicii Lui numai dacă vom fi urmat pilda samarineanului milostiv, care, în pofida urii evreilor, avea o inimă plină de îndurare. Silindu-ne a ne arăta milostivi față de frații noștri, Dumnezeu va veni în ajutorul nostru și ne va lărgi inima, și astfel îi vom îmbrățișa pe toți în inima noastră și chiar vom suferi pentru fiecare în parte. **Trebuie, așadar, să ne îmbrăcăm cu “milostiviile îndurării” și cu o adâncă smerenie, dacă vrem să dobândim dumnezeiasca universalitate.** Un exemplu simplu este de ajuns ca să înțelegem cât de mare și de minunată este iubirea de vrăjmași. Să presupunem că am avut o neînțelegere cu fratele nostru pentru care noi înșine suntem de vină. Și totuși, ne vine greu să ne smerim înaintea lui și să-i spunem: “Am greșit, iartă-mă!” Cu cât mai grea ne este însă răstignirea atunci când trebuie să-l iubim pe cel ce ne-a rănit, deși conștiința ne dă mărturie că suntem nevinovați! Însă aceasta este calea lui Hristos Care ne-a iubit până în sfârșit, măcar că îi eram vrăjmași. El nu și-a cruțat propria viață, ci a luat asupra Sa toată tragedia omenirii, cumplitul blestem al întregii lumi căzute. Ba mai mult, în fiecare Liturghie Domnul ne îngăduie nouă, vrăjmașilor,

să ne împărtășim cu Trupul și Sângele Său, căci singura Lui dorire este ca toți oamenii să se mântuiască. **Iubirea de vrăjmași este, prin urmare, “nebulia credinței noastre”, “nebulia crucii”. Și vai de cel ce nu primește această nebunie, căci el însuși suferă de un alt fel de nebunie, cumplită și nimicitoare: “Zis-a cel nebun în inima sa: «Nu este Dumnezeu!»”. Cu adevărat, pentru un asemenea om Dumnezeu nu există, căci el nu se înduioșează la vederea lui Hristos-Dumnezeu Care își întinde mâinile pe cruce din iubire pentru vrăjmașii Săi. Atât de împietrit este acest nebun, încât în inima lui nu mai poate pătrunde cuvântul vieții, cuvântul Crucii – tocmai acel cuvânt care ne tâlcuiește în chipul cel mai grăitor ce înseamnă iubirea de vrăjmași: “Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac.”** **Așadar, în sânul adevăratei Biserici sălășluiesc acele suflete de Dumnezeu purtătoare care Îl cunosc pe Domnul și dragostea Lui până la moarte și păzesc poruncile Sale. Osândiți fiind, ei nu se apără; ocărăți fiind, binecuvântează, prigoniți fiind, rabdă. Ei răsplătesc răul cu binele, urmând pilda lui Hristos, “Începătorul și Plinitorul credinței noastre”. Iar noi, credincioșii, avem binecuvântarea de a trăi alături de acești sfinți ai lui Dumnezeu, de a vorbi cu ei și de a ne izbăvi de greșeli prin rugăciunile lor.**

Sursa: **Arhimandrit Zaharia Zaharou**, *Adu-ți aminte de dragostea cea dintâi (Apoc. 2, 4-5). Cele trei perioade ale vârstei duhovnicești în teologia Părintelui Sofronie*, Editura Doxologia, 2015

Vitamine duhovnicești

Străduiți-vă să nu acuzați niciodată pe altul, ci rugați-vă pentru el!

Străduiți-vă să nu acuzați niciodată pe altul, ci rugați-vă pentru el. A judeca pe cineva pentru lipsurile pe care le are, înseamnă să nu-ți vezi propriile tale defecte. În starea noastră de cădere suntem incapabili să judecăm, în mod corect, pe fratele nostru. Să nu fiți atât de siguri că fratele vostru se înșeală. Nu-l judecați. Este preferabil să nu judecăm. **A trăi în frica de Dumnezeu înseamnă a-ți fi teamă să judeci pe altul într-o manieră păcătoasă și nu așa cum l-ar judeca Dumnezeu.** Ce câștig judecând pe fratele meu? Atâta timp cât nu-l voi vedea așa cum Domnul îl vede, totul va fi greșit. Începeți prin această rugăciune, prin idea de a fi ascultători, de a nu judeca pe frații voștri. Începeți prin această dorință de a-i sluji pe alții cu dragoste, ca și Sfântul Siluan, care cerea, în zilele de sărbătoare, să poată sluji în trapeză sutelor de călugări. Era atât de fericit să vadă cât de mult îi iubea Hristos pe acești oameni, pe acești copii ai lui Dumnezeu. Îi slujea cu multă dragoste. Împlinite în acest duh, muncile vieții de zi cu zi, pot să devină o hrană duhovnicească foarte agreabilă. Seara, datorită acestei atitudini de slujire, inima voastră va fi foarte blândă și veți plânge înaintea lui Dumnezeu pentru propriile voastre greșeli, pentru lipsa voastră de iubire.

Sursa: **Arhimandritul Sofronie**, *Din viață și din duh*, Editura Pelerinul, Iași, 1997